

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 15C/99/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116218665
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Belanová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2019:1116218665.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I sudkyňou Mgr. Zuzanou Belanovou v právnej veci sporu žalobcu: L. Š., G.. XX.XX.XXXX, K. K. XXXX/XX, XXX XX Bratislava, zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomír Müller, Symfonická 9, Praha, proti žalovanému: Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o zaplatenie 15.767,- EUR s príslušenstvom, t a k t o

rozhodol:

I. Súd žalobu z a m i e t a.

II. Žalovaný nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 6.9.2016 domáha zaplatenia sumy 15.767,- Eur s príslušenstvom.

2. Podľa § 470 ods. 1 a 2 veta prvá zákona č.160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP"), ak nie je ustanovené inak, piati tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. (1) Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. (2)

3. Žalobca v žalobe tvrdil, že nemajetková ujma mu mala vzniknúť v súvislosti s výkonom trestu odňatia slobody uloženým rozsudkom Vojenského obvodného súdu Bratislava zo dňa 04.09.1987 sp. zn. 2T 179/87, ktorým bol uznaný vinným z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona. Uznesením bývalého Vojenského obvodového súdu Bratislava z 11.10.1990 sp. zn. 4 Rtv 72/90 bol vyššie uvedený rozsudok zrušený vo výroku o treste a rovnako tak boli zrušené všetky obsahovo nadväzujúce rozhodnutia, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili svoj podklad. Následným rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava z 25.09.1991 sp. zn. 4 Rtv 72/90, bol pri nezmenenom výroku o vine, vyslovený nový trest a to odňatie slobody v trvaní jedného roka s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu jedného roka. Stanoviskom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 10.02.1995 číslo 12084/93-91/1583/V bol žalobca podľa zákona číslo 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon č. 119/1990 Zb."), odškodnený sumou 42.892,- Sk, konkrétne išlo o priznanie náhrady straty na zárobku podľa § 23 ods. 1 písm. a) zákona č. 119/1990 Zb. a náhrady trov výkonu trestu podľa § 23 ods. 1 písm. c) zákona č. 119/1990 Zb. Žalobca však túto rehabilitáciu a uvedené odškodnenie považoval za nedôsledné a preto požiadal o rehabilitáciu úplnú. Okresný súd Bratislava I návrhu vyhovel a právoplatným uznesením z 02.02.2015 sp. zn. 1 Nt/13/2011 vyslovil jeho plnú účasť na súdnej rehabilitácii podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. V tejto súvislosti si žalobca podaním zo dňa 18.09.2015 uplatnil u žalovaného nárok na náhradu škody, vrátane nemajetkovej ujmy. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v

rámci predbežného prerokovania nároku žalobcovi priznalo odškodnenie predpokladané zákonom, a to náhradu trov trestného konania podľa § 23 ods. 1 písm. c) zákona č. 119/1990 Zb. a náhradu nákladov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní podľa § 23 ods. 1 písm. d) zákona č. 119/1990 Zb. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi priznaný nebol aj napriek tomu, že žalobca sa domnieva, že má nárok na náhradu aj takejto ujmy, pričom poukázal na rozhodnutie ESLP vo veci Tsirlis a Koulompas proti Grécku.

4. Ako dôkaz označil žalobca, uznesenie NSSR sp. zn. 3Cdo/19/2017, oznámenie MS SR o posúdení žiadosti o doodškodnenie zo dňa 13.01.2016, č. 46741/2015-1421/17, oznámenie MS SR o posúdení žiadosti o odškodnenie zo dňa 10.02.1995, č. 12084/93-91/1583/V. Nenavrhol doplniť dokazovanie, keď mal skutkové otázky za nesporné, pričom súd sa má vysporiadať len správnym posúdením veci.

5. Žalovaný sa v písomnom podaní zo dňa 12.03.2018 k veci vyjadril v tom zmysle, že nárok žalobcu považuje za nedôvodný. Domieva sa, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi nepatrí, keďže také právo mu nepriznáva žiadne ustanovenie relevantného predpisu. Žalovaný je presvedčený, že žalobca bol v súvislosti so skutkovými okolnosťami opísanými v žalobe v plnej miere odškodnený spôsobom predpokladaným právnym poriadkom (teda zákonom č. 119/1990 Zb.), keďže žiaden iný právny predpis neupravuje odškodnenie za skutkových okolností opísaných v žalobe, a teda že základ nároku na náhradu nemateriálnej ujmy uplatnenej žalobcom podľa jej názoru nevplyva ani z vnútroštátnej právnej úpravy, ani z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Ďalej žalovaný poukázal na to, že žalobca doposiaľ nenavrhol žiadne dokazovanie, na základe ktorého by bolo možné žalobcovi priznať akúkoľvek náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Bez vykonania akéhokoľvek dôkazu nie je možné posúdiť otázku vzniku nemajetkovej ujmy, resp. jej prejavu v živote žalobcu a uskutočniť akúkoľvek relevantnú úvahu, na základe ktorej by bolo možné určiť primeranú sumu odškodnenia, preto má žalovaný za to, že už z tohto dôvodu žalobca v tomto konaní nemôže byť úspešný.

6. Žalovaný ako dôkazy označil a predložil, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 7Co/14/2016-159, oznámenie MS SR o posúdení žiadosti o doodškodnenie zo dňa 13.01.2016, č. 46741/2015-1421/17.

7. Súd vo veci vykonal dokazovanie vyššie uvedenými listinnými dôkazmi predloženými alebo navrhnutými stranami.

8. Žalobca si žalobou uplatňuje voči domáhal náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 15.767,- €, ktorá mu mala vzniknúť v súvislosti s výkonom trestu odňatia slobody.

9. Zo stanoviska Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 10.02.1995 číslo 12084/93-91/1583/V súd zistil, že žalobca podľa zákona číslo 119/1990 Zb. bol odškodnený sumou 42.892,- Sk, konkrétne išlo o priznanie náhrady straty na zárobku podľa § 23 ods. 1 písm. a) zákona č. 119/1990 Zb. a náhrady trov výkonu trestu podľa § 23 ods. 1 písm. c) zákona č. 119/1990 Zb.

10. Z rozhodnutia tunajšieho súdu z 02.02.2015 sp. zn. 1 Nt/13/2011 súd zistil, že súd vyslovil plnú účasť žalobcu na súdnej rehabilitácii podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb.

11. Z oznámenia MS SR o posúdení žiadosti o doodškodnenie zo dňa 13.01.2016, č. 46741/2015-1421/17 súd zistil, že Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v rámci predbežného prerokovania nároku žalobcovi priznalo odškodnenie predpokladané zákonom, a to náhradu trov trestného konania podľa § 23 ods. 1 písm. c) zákona č. 119/1990 Zb. a náhradu nákladov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní podľa § 23 ods. 1 písm. d) zákona č. 119/1990 Zb spolu vo výške 66,45 eur. Tým boli žalobcovi priznané všetky položky odškodnenia predpokladaného zákonom. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi priznaný nebol.

12. Z uznesenia NSSR č.k. 3Cdo/19/2017 z 13.09.2018 súd zistil, že došlo k zrušeniu rozsudku KS BA z 9.06.2016 sp.zn 9Co344/2014, ktorým odvolací súd potvrdil priznanie nemajetkovej ujmy na obdobnom skutkovom a právnom základe ako v tejto prejedávanej veci stým, že dovolací súd poukázal na nedostatok odôvodnenia dôvodnosti aplikácie čl.5 ods. 5 Dohovoru (bod 13. uznesenia).

13. Súd prejednávajúcu vec posúdil podľa následovných ustanovení právnych predpisov.

14. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. účelom zákona je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali.

15. Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb., nárok na odškodnenie zahŕňa najmä:

- a) náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83 eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov,
- b) náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov,
- c) náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 eura, výkonu väzby vo výške 20 eur za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5 eur za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov,
- d) náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní,
- e) náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia.

16. Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb., pri uplatňovaní nárokov podľa § 23, 26 a 27 sa postupuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Podľa ustanovenia § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., nárok treba uplatniť na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo; inak nárok zaniká. Počas predchádzajúceho prerokovania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb., najviac však šesť mesiacov táto lehota pre uplatnenie nároku neplatí.

17. Podľa článku 17 ods. 2 Ústavy SR, nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

18. Podľa článku 46 ods. 3 Ústavy SR, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

19. Podľa článku 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom; b) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom; c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní; d) iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán; e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov; f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie. Každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

20. Podľa čl. 9 ods. 5, čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (zverejnený v Zbierke zákonov vyhláškou č. 120/1976 Zb.) každý, kto sa stal obeťou nezákonného zatknutia alebo väzby, má vymáhateľné právo na náhradu (dňom 23. marca 1976 nadobudol platnosť

pre Československú socialistickú republiku). Ak sa niekomu dokázalo spáchanie trestného činu a ak bol neskôr tento dôkaz vyvrátený alebo ak bol niekto oslobodený od obžaloby na základe toho, že nejaká nová skutočnosť presvedčivo ukazuje, že výrokom súdu bol porušený zákon, poskytne sa tomu, kto bol potrestaný na základe takého dôkazu, náhrada podľa zákona, pokiaľ sa nedokáže, že včasné uvedenie do známosti prv neznámej skutočnosti nejde úplne ani čiastočne na ujmu tejto osoby.

21. V konaní nebolo sporné, že žalobca bol podľa zákona číslo 119/1990 Zb. odškodnený sumou 42.892,- Sk, išlo o priznanie náhrady straty na zárobku podľa § 23 ods. 1 písm. a) zákona č. 119/1990 Zb. a náhrady trov výkonu trestu, taktiež Ministerstvo spravodlivosti SR rozhodnutím zo dňa 13.01.2016, č. 46741/2015-1421/17 priznalo žalobcovi podľa § 23 ods.1 zákona č. 119/1990 Zb odškodnenie v sume 66,45 eur ako náhradu trov trestného konania, náhradu nákladov väzby, náhradu nákladov právneho zastúpenia a náhradu cestovných nákladov. Sporný bol právny základ nároku, teda či má žalobca nárok i na nemajetkovú ujmu.

22. K spornej právnej otázke žalovaný v konaní obšírne argumentoval a poukázal aj na ustálenú súdnu prax súdu druhej inštancie Krajského súdu Bratislava (rozsudky 3Co/38/2014 zo dňa 25.02.2016, sp. Zn 3Co/278/2015 zo dňa 30.11.2016, sp.zn. 3Co/446/2014 zo dňa 30.11.2016, sp.zn.4Co/282/2015 zo dňa 30.11.2016 a 7Co/14/2016 z 8.03.2017).

23. Súd je v súlade s aktuálnou rozhodovacou činnosťou odvolacieho súdu toho názoru, že odškodnenie nemajetkovej ujmy na základe ust. 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. nemožno rozhodnutím súdu priznať aj napriek tomu, že v § 23 sú jednotlivé nároky uvádzané len príkladmo. Možnosť priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa zákona č. 119/1990 Zb. nemožno odôvodňovať demonštratívnosťou výpočtu nárokov na odškodnenie uvedených v § 23 zákona č. 119/1990 Zb. Takýto výklad nie je prípustný a na odôvodnenie tejto neprípustnosti súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.02.2016 sp. zn. 3Co/38/2014, v ktorom sa uvádza, cit.: "Odškodnenie nemajetkovej ujmy na základe tohto ustanovenia (§ 23) zákona o súdnej rehabilitácii však nemožno rozhodnutím súdu priznať aj napriek tomu, že v § 23 sú jednotlivé nároky uvádzané len príkladmo. Odvolací súd poukazuje na snahu štátu zákonom č. 119/1990 Z. z. o súdnej rehabilitácii rehabilitovať tam uvedené osoby a primerane ich odškodniť. Účelom tohto zákona bolo najmä zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie. V tejto súvislosti tak treba chápať, že hoci primerané odškodnenie má nezanedbateľnú materiálnu stránku, ide skôr o symbolické odškodnenie, ktoré nadväzuje na základné zadostučinenie morálne. Žalobcom uplatnené odškodnenie nemajetkovej ujmy tento zákon nijako neupravuje. Vzhľadom na to, že tento zákon je voči ďalším zákonom upravujúcim odškodňovanie neprávom odsúdených osôb (zákon č. 58/1969 Zb. zákon č. 504/2014 Z. z., Občiansky zákonník) zákonom špeciálnym, má jeho úprava prednosť pred týmito všeobecnými úpravami a preto treba vychádzať z toho, že pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle odškodniť rehabilitované osoby aj za utrpenú nemajetkovú ujmu, bol by to v zákone upravené vyslovene. Pokiaľ zákonodarca pri stanovení rozsahu odškodnenia pri súdnych rehabilitáciách na nemateriálnu ujmu nepamätal, nie je táto úprava v rozpore s ústavne zaručenými právami, nakoľko Ústava SR v čl. 46 ods. 3 a 4 stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu a orgánu verejnej správy alebo ich nesprávnym úradným postupom, ale za podmienok ustanovených zákonom."

K neprípustnosti priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v tomto prípade súd poukazuje aj na rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.11.2011, sp. zn. 8Co/85/2011, v zmysle ktorého "pokiaľ sa v ust. § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, a teda výslovné neupravuje ani nárok na nemateriálnu ujmu, nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahrádzať činnosť zákonodarcu a priznávať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým, prípadne právnickým osobám, pretože by tým neprípustne prekročili hranice delby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzené v Ústave SR, resp. predtým Ústave ČSFR, inak povedané, pokiaľ by zákonodarca v danom prípade mienil nárok na nemateriálnu ujmu zaradiť do ust. § 23 zákona č. 119/1990 Zb., je nepochybné, že by tak pri jeho prijatí prípadne neskôr urobil, pokiaľ tak však nespravil sám v rámci vlastnej ústavnej a zákonnej kompetencie, nemôže jeho vôľu nahrádzať orgán súdnej moci pri aplikácii práva v súdnom konaní". Priznanie odškodnenia uplatneného žalobcom neumožňuje ani žiaden iný vnútroštátny predpis, pričom ani výklad čl. 36 ods. 3 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa zavádza Listina základných práv a slobôd, a do ktorého boli inkorporované ustanovenia čl. 9 ods. 5

a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, neumožňoval taký výklad pojmu škoda, ktorý by v sebe zahrňoval tak škodu materiálnu, ako aj škodu nemateriálnu, a to vzhľadom k odlišnému obsahu daných pojmov. Navyše ochrana hodnôt uvedených v ustanoveniach čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1, 3 Listiny základných práv a slobôd sa možno domáhať iba spôsobom a v rozsahu ustanovených zákonom (inak povedané nezakladajú priamy nárok na odškodnenie), pričom žiadny zákon platný v Slovenskej republike požadované odškodnenie žalobcovi nepriznáva. Nárok žalobcovi nie je možné priznať ani priamou aplikáciou čl. 5 ods. 5 Dohovoru (za účelom preklenutia absencie vnútroštátnej právnej úpravy inštitútu náhrady nemateriálnej ujmy v tomto prípade), a to v prvom rade s poukazom na Stanovisko pléna Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS - st. 39/14 zo dňa 25.11.2014, v zmysle ktorého, cit.: "Nárok na náhradu nemateriálnej ujmy podľa čl. 5 ods. 5 Úmluvy o ochrane ľudských práv a základných slobôd vzniká za predpokladu, že k zásahu štátu do osobnej slobody dotčenej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončen až poté, čo sa tato medzinárodná úmluva stala pro Českou republiku záväznou (tj. od 18. 3. 1992); okamžik účasti této osoby na rehabilitaci není tohoto hlediska relevantní." V danej veci bola žalobcova osobná sloboda obmedzená výkonom trestu odňatia slobody vrátane väzby v období od 06.07.1987 do 27.10.1988, teda v čase, keď Slovenská republika resp. ČSFR nebola Dohovorom viazaná. (nesporná skutočnosť). V nadväznosti na uvedené, nebolo na predmetnú vec možné aplikovať rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku (sp. zn. 54/1996/673/859-860 zo dňa 29.05.1997), nakoľko v ňom Európsky súd pre ľudské práva priznal odškodnenie, na ktorého nárok vznikol práve porušením povinností vyplývajúcich pre členský štát z čl. 5 ods. 5 Dohovoru, avšak s podstatným rozdielom, že k zásahu došlo v čase, kedy bol členský štát Dohovorom viazaný (Grécko ratifikovalo Dohovor v roku 1974 a k zásahu do osobnej slobody uvedených poškodených došlo v období od 30.04.1990 do 30.05.1991. Slovenská republika je viazaná Dohovorom a jeho Protokolmi od 18.3.1992, a teda je zodpovedná za skutky vzťahujúce sa na obdobie od 18.3.1992. (aplikácia aplikácii čl.5 ods. 5 Dohovoru je preto v prejednávanej veci vylúčená).

24. Občianskoprávne kolégium Krajského súdu v Bratislave na svojom rokovaní v marci 2017 v zmysle § 17 ods. 3 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov prijalo vzhľadom na výkladové rozdiely právoplatných rozhodnutiach senátov 3 Co, 4 Co, 8 Co, 9 Co, 14 Co k otázke právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb a jej vzťah k právnej úprave obsiahnutej v zákone č. 119/1990 Zb. a k otázke priznania náhrady nemajetkovej ujmy s odkazom na čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov prijalo Stanovisko č. 1/2017 podľa ktorého: " Zo všeobecnej zásady o zákone všeobecnom a špeciálnom (lex specialis derogat generali) jednoznačne vyplýva, že ak sú naplnené podmienky pre použitie špeciálnej úpravy, musí sa táto úprava aplikovať a nemožno použiť úpravu všeobecnú. Znamená to, že pre osoby, ktoré podľa zákona č. 119/1990 Zb. sú osobami oprávnenými žiadať odškodnenie, platí pre uplatňovanie a uspokojovanie majetkových nárokov vo vzťahu medzi nimi a štátom zvláštna právna úprava, bez ohľadu nato, ktorý predpis je pre ne priaznivejší. V prípadoch, na ktoré sa zákon č. 119/1990 Zb. vzťahuje, sa teda nemožno proti štátu domáhať iných či ďalších nárokov, ako tých, ktoré tento zákon upravuje. Napriek tomu, že ustanovenie § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, a teda výslovne neupravuje ani nárok na nemajetkovú ujmu, nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým, prípadne právnickým osobám, pretože by tým prekročil hranice delby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzenou v Ústave SR. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre SR (záväzný (t.j. od 18.3.1992) s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný".

25. Na základe uvedeného súd žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy ako nedôvodnú zamietol. S prihliadnutím na neexistenciu právneho základu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa súd ďalej nezaoberal jestvovaním a výškou uplatneného nároku.

26. Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

27. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

28. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

29. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

30. O nároku na náhradu trov konania vo vzťahu medzi stranami sporu rozhodol súd podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP, keď žalovaný bol v konaní plne úspešný, no žiadne trovy mu v konaní nevznikli. To v konečnom dôsledku znamená, že súd mu právo na náhradu trov konania nepriznal a o výške náhrady trov konania žalovaného nebude rozhodnuté v zmysle § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na Okresnom súde Bratislava.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok, ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie (§ 48 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z.). Exekúciu vykoná exekútor, ktorého na vykonanie exekúcie poverí súd (§ 55 ods. 1 zák. č. 233/1995 Z.z.).